

СТАЛИЙ РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

**Пращерук М.П., здобувач рівня вищої освіти другий (магістерський),
Онегіна В. М. д.е.н., проф.**

Державний біотехнологічний університет

У роботі досліджено основи соціально-економічного розвитку, як запорука сталого розвитку сільських територій.

Проблема сталого розвитку сільських територій була актуальною завжди. Село живе доти, поки в ньому живуть люди. Але ледве не щодня з українських сіл через різні обставини люди виїжджають. А отже, щороку в Україні зникають десятки сіл. Нерідко ці села досі можна знайти на карті, але фактично це пусті будинки, покинута інфраструктура та величезні зарослі. У вересні 2015 року в рамках 70-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку відбувся Саміт ООН зі сталого розвитку. Підсумковим документом Саміту «Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» було затверджено 17 Цілей сталого розвитку та 169 завдань. Україна, як і інші країни-члени ООН, приєдналася до глобального процесу забезпечення сталого розвитку. Починаючи з 2016 року триває широкомасштабний і всеохоплюючий процес адаптації ЦСР з урахуванням українського контексту. Результатом цієї роботи стала національна система ЦСР [1], яка складається із 86 завдань національного розвитку. Зокрема, сталий розвиток міст і громад (Ціль 11) передбачає: 11.1. Забезпечити доступність житла; 11.2. Забезпечити розвиток поселень і територій виключно на засадах комплексного планування та управління за участю громадськості; 11.3. Забезпечити збереження культурної і природної спадщини із залученням приватного сектору; 11.4. Забезпечити своєчасне оповіщення населення про надзвичайні ситуації з використанням інноваційних технологій; 11.5. Зменшити негативний вплив забруднюючих речовин, у т.ч. на довкілля міст, зокрема шляхом використання інноваційних технологій; 11.6. Забезпечити розробку і реалізацію стратегій місцевого розвитку, спрямованих на економічне зростання, створення робочих місць, розвиток туризму, рекреації, місцевої культури і виробництво місцевої продукції [2].

Усього в Україні, за даними Держкомстату [3], є 28 372 сільські населені пункти. Різною мірою протягом останніх років вирішувалися питання щодо збереження та розвитку сільських територій. Сьогодні проблеми, пов'язані із сільськими територіями, вирішуються не активно, тому є: безробіття, різка депопуляція сільського населення, бідність мешканців, скорочення чи повна відсутність соціальної інфраструктури, скорочення житлового фонду та ін.

Останніми роками у сільській місцевості триває процес скорочення як населення, а й самих населених пунктів [4]. Часто це пов'язано з переїздом працездатного населення до міст. Станом на початок листопада 2023 року в Україні існує 542 «мертві» села, де офіційно немає жодного зареєстрованого жителя. В тому числі 79 сіл в Полтавській області, 73 села в Сумській області, 53 села в Чернігівській області, 48 сіл в Кіровоградській області, 40 сіл в

Дніпропетровській області, 36 сіл в Харківській області, 28 сіл в Житомирській області, 22 села в Черкаській області, 17 сіл в Миколаївській області, 16 сіл в Львівській області, по 15 сіл в Херсонській та Вінницькій області, 14 сіл Луганська та Донецька область, 13 сіл в Закарпатській області, 10 сіл в Одеській області, 8 сіл в Київській області, 7 сіл в Запорізькій області, 6 сіл в Івано-Франківській області, по 5 сіл в Волинській та Хмельницькій області а також в АР Крим, 4 села в Тернопільській, 2 села в Рівненській області.

Сталий розвиток сільських територій передбачає законодавче вирішення проблем соціального, економічного та екологічного характеру. Всі ці три аспекти тісно пов'язані і впливають один на одного [5, с.12;6, с.215]. Сталий розвиток сільських територій – це, перш за все, економічний розвиток, який може складатися як із сільськогосподарської функції, що сприяє стабільному розвитку району, так і цілісності контролю за виконанням програми зі сталого розвитку сільських територій. Інакше кажучи, сталий розвиток сільських територій – це процес динамічного нарощування потенціалу села, громади, регіону, що проявляється у підвищенні конкурентоспроможності і підвищенні рівня та умов життя населення. Зі зростанням рівня життя населення – покращуються якість життя, демографічна ситуація. Звільняються кошти на розвиток соціальної інфраструктури, підтримки культури, екології та ін. Така єдина концепція допоможе нашим селам набутти економічної незалежності, зміцнити свої позиції на загальнодержавному та зовнішньому ринку сільгоспвиробників, припинити відтік населення із сіл до міст, підвищити народжуваність, покращити житлові умови, оновити соціальний сектор. Умова одна – треба, щоб вона була не просто написана на папері, а й реалізовувалась на практиці. Перехід до сталого соціально-економічного розвитку має насамперед починатися на рівні державної влади. Особливу увагу мають чинники, пов'язані із загальною політичною, макроекономічною та соціальною стратегією держави.

Список літератури:

1. Указ президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019 "Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
2. Онегіна В.М., Антощенкова В.В. Основи глобальної продовольчої безпеки. «Духовність особистості: методологія, теорія і практика». Volume 1 2022. С.140-149.
3. Офіційний веб-сайт Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 686-р. «Питання збору даних для моніторингу реалізації цілей сталого розвитку» <https://www.kmu.gov.ua/npas/pitannya-zboru-danih-dlya-monitorin-686r>
5. Антощенкова В. В., Дейнега М. В. Історико-теоретичні аспекти корпоративної соціальної відповідальності / Вчені записки : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана ; [редкол.: О. Яценко (голов. ред.) та ін.]. Київ : КНЕУ, 2023. Вип. 30. С. 6–14.
6. Антощенкова В.В. Складові та напрямки управління продовольчою безпекою. «Аграрні інновації» № 18, 2023. С. 212-219.